

**Nota Wet maatschappelijke
ondersteuning: Doe mee(r)**

Gemeente Rijnwoude

Opgesteld in samenwerking met de gemeenten
Alkemade & Jacobswoude en Nieuwkoop

Versie na commissie 28 november 2007

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	pg. 3
2.	De Wet maatschappelijke ondersteuning	pg. 6
2.1	Achtergrond en doel Wmo	
2.2	Inhoud van de Wmo	
3.	Visie op maatschappelijke ondersteuning	pg. 7
4.	De nota	pg. 9
5.	Wmo-beleid in het algemeen	pg. 11
5.1	Samenhang	
5.2	Samenwerking	
5.3	Preventie	
5.4	Curatie	
5.5	Balansversterking	
5.6	Kwaliteit	
5.7	Betrekken doelgroepen	
6.	Wmo-beleid gericht op de prestatievelden	pg. 19
6.1	Prestatieveld 1 sociale samenhang	
6.2	Prestatieveld 2 preventie jeugd	
6.3	Prestatieveld 3 informatie, advies en ondersteuning	
6.4	Prestatieveld 4 mantelzorgers en vrijwilligers	
6.5	Prestatieveld 5 bevorderen deelname aan maatschappelijk verkeer	
6.6	Prestatieveld 6 voorzieningen	
6.7	Prestatieveld 7 maatschappelijke opvang	
6.8	Prestatieveld 8 OGGZ	
6.9	Prestatieveld 9 verslavingsbeleid	
7.	Samenvatting maatregelen	pg. 35
8.	Financiën	pg. 38
9.	Afkortingen	pg. 39
Bijlagen		
A.	Prestatiegegevens voor VWS	pg. 40
B.	Toelichting op de vragenlijst	pg. 55

1. Inleiding

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) verplicht gemeenten om voor een periode van ten hoogste vier jaar een beleidsplan op te stellen, waarin de hoofdzaken van het te voeren beleid op het gebied van maatschappelijke ondersteuning zijn opgenomen.

Aan dit eerste gemeentelijk beleidsplan is een lang proces voorafgegaan. Ruim voor de ingangsdatum van de Wmo, 1 januari 2007, is gestart met de voorbereiding. In deze fase kreeg de nieuwe taak, het verstrekken van Hulp bij het Huishouden, veel aandacht (prestatieveld 6). Daartoe diende veel geregeld te worden, zoals het opstellen van de verordening, het verzorgen van de aanbesteding en het inrichten van een uitvoeringsorganisatie. Door de inzet van alle betrokkenen kreeg iedereen die daarvoor geïndiceerd was op 1 januari 2007 de benodigde zorg.

Vervolgens werd de aandacht verlegd naar de Wmo in zijn volle breedte. Zowel naar de filosofie van de wet "mee (kunnen) doen" als naar de negen prestatievelden. Duidelijk is dat er (naast de hulp bij het huishouden) geen sprake is van geheel nieuwe beleidsterreinen voor de gemeente. De gemeente krijgt op een aantal beleidsterreinen meer verantwoordelijkheid. De Wmo stimuleert samenhang in het beleid en samenwerking, zowel intern als extern, met alle relevante partners. Ook is de Wmo aanleiding tot het bezinnen op het gemeentelijk beleid.

Voorafgaande aan deze beleidsnota is een kadernotitie opgesteld, waarin de te maken strategische keuzes voor het Wmo-beleid zijn aangegeven. Deze is besproken met de relevante partners van de gemeente (burgers, organisaties en instellingen) en vervolgens door de gemeenteraad vastgesteld op 11 juli 2007.

In de organisatieopzet van Rijnwoude wordt gewerkt volgens de cyclus: "visie ► beleid ► planmatig beheer/uitvoering/toezicht ► control".

De visie op de ontwikkeling van de gemeente is een middel om ons doel te bereiken en daarmee een dynamisch onderdeel voor de gemeenteraad. De visie zal met enige regelmaat moeten worden getoetst aan de maatschappelijke ontwikkelingen.

Beleid kan hierin worden onderscheiden naar uitvoering vanuit door de gemeenteraad gestelde kaders (Visie) en uitvoering vanuit richtlijnen voor beleid (wettelijke kaders). De Wmo-beleidsnota is geschreven om aan te geven welk beleid er op het betreffende terrein gevoerd kan worden en welke prioriteiten er zijn in Rijnwoude, zodat de gemeenteraad mede richting kan geven aan de inrichting hiervan. Het college is verantwoordelijk voor de nadere uitwerking van de door de raad gestelde kaders in visie en beleid in de richting zoals door de raad is aangegeven.

Het is aan de raad om het beleid vast te stellen en de aanbevelingen te onderschrijven.

Vervolgens zal het college de verdere uitwerking ter hand nemen en is de ambtelijke organisatie verantwoordelijk voor de bij elke aanbeveling aangegeven actiepunten.

De 'driehoek' verbeeldt deze onderverdeling.

Door de raad werd in de visievorming antwoord gegeven op de twee volgende vragen:

1. De rol van de gemeente bij het uitvoeren van de Wmo en de mate van regie.
De gemeente dient een sterke regierol te hebben, waarbij de ketenpartners en burgers betrokken zijn. De gemeente bepaalt echter. De uitvoering is afhankelijk van de activiteit. (kadernota aanbeveling 1)
2. De wijze waarop de gemeente beleid formuleert.
Inzetten op algemeen beleid als het kan, specifiek als het moet (kadernota aanbeveling 2).
Door meer algemeen beleid te voeren laat de gemeente meer ruimte aan het maatschappelijk krachtenveld. Door specifiek beleid te voeren kan de gemeente op een specifiek onderdeel dat als problematisch wordt ervaren heel gericht een doel dichterbij brengen.
In de geest van de Wmo ligt het voor de hand om in samenspraak met het maatschappelijk middenveld doelen en prestaties te benoemen die vervolgens in termen van beleid door de gemeente worden vastgesteld: deels als specifiek beleid en deels als algemeen beleid.

Het gemeentelijk beleid is en wordt ook in andere beleidsdocumenten beschreven, zoals het collegeprogramma, het jeugd- en jongerenbeleid (Opgroeien in Rijnwoude), de welzijnsvisie en de nota lokaal volksgezondheidsbeleid. Deze zijn in hoofdlijn opgenomen in deze nota, waarbij met name de samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen van belang is. De nota is vooral gericht op het noemen van concrete doelen die in de komende jaren bereikt moeten worden.

Door inwoners en instellingen is een reactie gegeven op de kadernotitie. Onder meer in een bijeenkomst op 21 juni 2007 en afzonderlijke reacties. Deze hebben geleid tot bijstelling van de kadernotitie en zijn betrokken bij de opstelling van deze nota evenals de behandeling in de commissie welzijn en de gemeenteraad

Voor de uitvoering van de diverse actiepunten is regionaal een bestuurlijk en ambtelijk overleg nodig. Hiervoor kunnen de bestaande overlegstructuren worden ingezet, waarbij de uitvoering van het Wmo-beleid nadrukkelijk op de agenda komt te staan. Waar nodig zullen op onderdelen specifieke beleidsambtenaren worden ingezet.

Maatregel 1: Regionale samenwerking
--

De uitwerking van de Wmo regionaal, ambtelijk en bestuurlijk afstemmen en zo mogelijk gezamenlijk ontwikkelen.
--

Over de op te stellen nota is overleg geweest met de gemeenten Alkemade, Jacobswoude, Nieuwkoop en Rijnwoude. Dit heeft geleid tot gezamenlijke gemeentelijke doelstellingen en actiepunten, waarbij door de gemeenten aparte accenten zijn gelegd gericht op het eigen gemeentelijk beleid en de financiering hiervan.

In hoofdstuk 2 van de nota wordt ingegaan op achtergrond en doel van de Wmo en de inhoud van de wet. In hoofdstuk 3 staat de visie van de gemeente vermeld over de Wmo. In hoofdstuk 4 staan vereisten waaraan de nota moet voldoen qua inhoud. Het voorgestelde Wmo-beleid ten aanzien van de Wmo in zijn algemeenheid staat in hoofdstuk 5, terwijl in hoofdstuk 6 het beleid gericht op de negen prestatievelden is vermeld. De voorgenomen maatregelen worden in hoofdstuk 7 samengevat. Hoofdstuk 8 geeft een overzicht van de bijdrage van het rijk voor de Wmo en de voorgestelde uitgaven van de gemeente. De prestatievelden 7 t/m 9 (maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid) zijn summier weergegeven, omdat de uitvoering voornamelijk berust bij de centrumgemeente Leiden. Deze beleidsvelden worden in samenspraak met de gemeente Leiden verder ontwikkeld. In de paragrafen 5.3 t/m 5.5 wordt ten aanzien van deze en de andere prestatievelden ingegaan op preventie, curatie en balansversterking. Prestatievelden 2 (preventie jeugd) en 9 (verslavingsbeleid) zijn onderdeel van de (uitwerking van) de nota's jeugdbeleid en lokaal volksgezondheidsbeleid. De per prestatieveld genoemde activiteiten zijn doorlopend genummerd.

In de bijlagen staan gegevens van VWS gericht op het jaarlijks inleveren van de vereiste rapportage. Het geeft een goed beeld van wat er van gemeente verwacht wordt en welke mogelijkheden er zijn.

2. De Wet maatschappelijke ondersteuning

2.1 Achtergrond en doel Wmo

Het Rijk beoogt met de Wmo het sociale kapitaal dat aanwezig is in de vorm van vrijwilligers, particulier initiatief en informele zorg, te versterken en te voorkomen dat de kosten van zorg onbetaalbaar hoog worden.

Het doel van de Wmo is Meedoen!, het meedoen van alle burgers aan alle facetten van de samenleving:

- Mensen die dat kunnen, moeten zelf oplossingen bedenken voor problemen die zich voordoen. Er wordt een groot beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid van mensen en op maatschappelijke binding tussen mensen.
- Gemeenten moeten een samenhangend stelsel van ondersteuning en voorzieningen aanbieden aan burgers die niet (goed) in staat zijn om zelf of met hulp van anderen te participeren.
- De AWBZ blijft aanwezig voor langdurige, zware en onverzekerbare zorg.

2.2 Inhoud van de Wmo

De Wmo is een kaderwet. Dit betekent dat de Wmo kaders biedt waarbinnen gemeenten beleid moeten formuleren. Deze kaders worden ook prestatievelden genoemd. De Wmo kent de volgende negen prestatievelden:

1. het bevorderen van de sociale samenhang in, en leefbaarheid van, dorpen, wijken en buurten;
2. op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden;
3. het geven van informatie, advies en cliënt ondersteuning;
4. het ondersteunen van mantelzorgers, daaronder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers;
5. het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch – psychisch- probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
6. het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behouden en bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
7. het bieden van maatschappelijke opvang waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd;
8. het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen; en
9. het bevorderen van verslavingsbeleid.

3. Visie op maatschappelijke ondersteuning

De Wmo legt de verantwoordelijkheid voor diegenen in onze gemeente die extra zorg en ondersteuning nodig hebben bij de gemeenschap.

De eigen verantwoordelijkheid van de burger staat daarbij voorop. Als het niet lukt om het zelf op te lossen, zoekt de burger steun, hulp, bij de eigen omgeving. Pas in de laatste plaats kan een beroep worden gedaan op de overheid. Hierbij is het compensatiebeginsel uitgangspunt zoals dit vastgelegd is in de verordening individuele voorzieningen. Dit compensatiebeginsel houdt de algemene verplichting in van het gemeentebestuur in om aan personen met aantoonbare beperkingen een alternatief te bieden zodanig dat de gevolgen van die beperkingen zoveel mogelijk worden opgeheven, daarbij uitgaande van de zelfredzaamheid. Hierbij is het functioneren van iemand die geen voorzieningen nodig heeft norm voor de hoogte en de mate waarin gecompenseerd wordt, evenals voor de aard van de compensatie. Het compensatiebeginsel houdt tevens in dat het gemeentebestuur mantelzorgers en vrijwilligers die personen met aantoonbare beperkingen ondersteunen hierbij ondersteunt.

Het compensatiebeginsel is van toepassing op:

- a. het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
- b. het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer;
- c. het verstrekken van duurzame adequate voorzieningen aan personen met beperkingen.

Bij het bepalen van de voorzieningen houdt het college rekening met persoonskenmerken, behoeften van de persoon met beperkingen, de omstandigheden waarin de persoon met beperkingen verkeert en de capaciteit van de persoon met beperkingen om uit oogpunt van kosten zelf in maatregelen te voorzien.

Wmo is ook: burgerparticipatie. Iedereen doet mee met de sociale samenhang met begrippen als, voor elkaar opkomen, niet bevoogden, voor elkaar zorgen, met elkaar zorgen, een gemeente die zich verantwoordelijk voelt, de gemeente als regisseur, de organisaties waar de gemeente mee samenwerkt, met name die waarmee een subsidierelatie bestaat passen zich aan. Het gaat om een gezamenlijke inspanning om de doelstelling van de Wmo te behartigen.

De gemeente heeft tot taak een maatschappelijke structuur te creëren waarbij de lokale gemeenschappen zich verantwoordelijk voelen voor:

- het zo lang mogelijk zelfstandig laten wonen,
- een goede opvoeding van de jeugd,
- het zorg dragen voor voorzieningen,
- het opvangen van verslaafden, ex-gedetineerden, slachtoffers van huiselijk geweld
- de geestelijke gezondheid van mededorpsbewoners

De gemeente heeft op de eerste plaats een voorwaardenscheppende rol. Zij doet dat door te stimuleren en door ondersteunende structuren in te (doen) richten op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Maar zij doet dat vooral door een sfeer te bevorderen in dorpen in de kernen waarin bewoners zich prettig voelen, zich verantwoordelijk voelen voor zorgbehoefte-signalering voor zichzelf en voor elkaar, zonder betuttelend te zijn.

Pas op de tweede plaats biedt de gemeente ondersteuning aan inwoners die (tijdelijk) niet of te weinig in staat zijn zichzelf te redden en/of te participeren in de samenleving. Deze ondersteuning krijgt met name vorm door de inzet van beleidsmiddelen op het gebied van zelfredzaamheid, participatie, leefbaarheid en sociale samenhang

Uitgangspunt is en blijft dat verantwoordelijkheden niet worden overgenomen, ook niet ten aanzien van kosten.

De gemeente Rijnwoude heeft de ambitie haar inwoners mee te nemen in deze ontwikkeling door voort te bouwen op de enorme leefkracht van de kernen, door gebruik te maken van de zeer vele vrijwilligers, door mantelzorgers te ondersteunen en door in het algemeen ondersteuning te bieden aan burgers en gemeenschap zonder verantwoordelijkheden over te nemen.

Daarin ligt een nauwe samenhang tussen de welzijnsvisie van 2006 en de maatschappelijke ondersteuning van nu. De welzijnsvisie luidt: "Wij stellen de ontwikkelingen in de kernen en het behoud van eigenheid van de kernen centraal, echter niet ongelimiteerd. Daar waar nodig kiezen wij voor bundeling en/ of samenwerking voor een betere kwaliteit van voorzieningen.

Om op een goede manier met de ontwikkelingen in de samenleving om te gaan hebben wij de komende jaren diverse partners nodig. De gemeentelijke inzet zal zich richten op de regievoering, waarbij wij inzetten op preventie, het voorkomen van probleemsituaties". Voor de gemeente betekent de welzijnsvisie, en in het verlengde daarvan de visie op maatschappelijke ondersteuning, een aanscherping van de manier van werken van de gemeente Rijnwoude: er moeten nieuwe partners worden gezocht, burgers moeten nog nadrukkelijker bij beleid en uitvoering worden betrokken, de gemeente bepaalt de koers en vervult een rol als opdrachtgever. Burgers en organisaties geven ook aan behoefte te hebben aan zo'n gemeentelijke overheid: een ambtelijk apparaat dat een goed overzicht heeft over de verschillende beleidsterreinen, nauwe contacten met instellingen en organisaties onderhoudt en hen met elkaar in contact brengt.

4. De nota

De vereisten inzake de opstelling van de nota zijn beschreven in artikel 3, 11 en 12 van de Wmo.

Daarin staat dat de gemeenteraad een of meer plannen vaststelt telkens voor een periode van ten hoogste vier jaar, die richting geven aan de door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders te nemen beslissingen betreffende maatschappelijke ondersteuning. Het plan kan tussentijds gewijzigd worden. De periode van vier jaar sluit aan bij artikel 110 van de gemeentewet en bij andere planverplichtingen van de gemeente. De mogelijkheid van tussentijdse wijziging is opgenomen om, desgewenst, een overgang van andere voorzieningen uit andere wetten mogelijk te maken.

Het plan bevat de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren beleid. In het plan wordt in ieder geval aangegeven:

“

- a. *wat de gemeentelijke doelstellingen zijn op de verschillende prestatievelden;*
- b. *hoe het samenhangende beleid zal worden uitgevoerd en welke acties in het plan beschreven periode zullen worden ondernomen;*
- c. *welke resultaten de gemeente in de door het plan bestreken periode wenst te behalen;*
- d. *welke maatregelen de gemeenteraad en het college nemen om de kwaliteit te borgen van de wijze waarop de maatschappelijke ondersteuning wordt uitgevoerd;*
- e. *welke maatregelen raad en college nemen om voor degene aan wie maatschappelijke ondersteuning wordt verleend bij de prestatievelden 2, 5 en 6 keuzevrijheid te bieden met betrekking tot de activiteiten van maatschappelijke ondersteuning. Die keuze vrijheid kan worden geboden door iedereen te laten kiezen uit meer mogelijke vormen van ondersteuning in natura en door het aanbieden van een persoonsgebonden budget;*
- f. *Op welke wijze raad en college zich hebben vergewist van de behoefte van kleine doelgroepen.*

Het college betreft de ingezetenen van de gemeente en in de gemeente een belang hebbende natuurlijke en rechtspersonen bij de voorbereiding van het beleid op de wijze voorzien in de krachtens artikel 150 van de gemeentewet vastgestelde verordening. Het college stelt ingezetenen en belang hebbende natuurlijke en rechtspersonen vroegtijdig in de gelegenheid zelfstandig voorstellen te doen voor het beleid inzake maatschappelijke ondersteuning.

Het college verschaft informatie die nodig is ter uitvoering van deze verplichtingen. Ook vergewist het college zich bij de voorbereiding van het beleid tevens van de belangen en behoeften van ingezetenen die hun belangen en behoeften niet goed kenbaar kunnen maken,

Alvorens een voordracht tot vaststelling door de gemeenteraad te doen vraagt het college over het ontwerpplan advies aan de gezamenlijke vertegenwoordigers van representatieve organisaties van de kant van vragers zoals organisaties van ouderen,

*gehandicapten, dak- en thuislozen, jongeren en mantelzorgers op het gebied van maatschappelijke ondersteuning.
Het college voegt bij de voordracht tot vaststelling door de raad tevens een motivering toe hoe het de belangen en behoeften van personen heeft gewogen”.*

De onderhavige nota is op deze basis opgesteld. In de diverse hoofdstukken is dit uitgewerkt.

5. Wmo-beleid in het algemeen

5.1 Samenhang

De Wmo overstijgt beleidsterreinen, afdelingen en gemeentegrenzen. Door de raad is aan de hand van de kadernotitie uitgesproken, dat het Wmo beleid zoveel mogelijk in samenhang met andere beleidsterreinen wordt opgesteld, zodat sprake is van integraal beleid. Deze nota is gericht op deze samenhang in samenwerking met de diverse beleidsvelden tot stand gekomen.

De Wmo-kadernotitie zoals die op 11 juli 2007 door de gemeenteraad is vastgesteld vermeldt de samenhang van de Wmo met gemeentelijke beleidsstukken. Dit betreft:

- Het bestuursakkoord 2006-2010;
- De nota Opgroeien in Rijnwoude, vastgesteld op 31 mei 2007
- De woonvisie 2005;
- De welzijnsvisie 2005
- De nota Volksgezondheid (2003)
- Het Rijnwoude-akkoord, prestatieafspraken wonen, zorg en welzijn (2005).

Op 29 maart 2007 zijn de Prestatieafspraken Wonen, Zorg en Welzijn door de gemeenten in Zuid Holland Noord tezamen met de andere partijen ondertekend. Eén van de doelstellingen van deze prestatieafspraken is om nadrukkelijk samenhang te zoeken tussen de beleidsterreinen Wonen, Zorg en Welzijn. Binnen de Wmo-beleidsterreinen moet ook een dergelijke samenhang worden gezocht.

De beste mogelijkheid om een goede samenhang te realiseren is door het maken van werkafspraken, projectmatig te werken en overzicht te houden. Een goede stap daarin is het per 1 januari 2008 bijeenbrengen van de beleidsmedewerkers van de gemeente in één afdeling.

Maatregel 2: Interne samenwerking (kadernota aanbeveling 14)

Bij de beleidsontwikkelingen van de gemeente worden de (eventuele) raakvlakken met de prestatievelden uit de Wmo aangegeven.

Maatregel 3: Wmo samenhang (kadernota aanbeveling 15)

Bij alle beleidsontwikkeling wordt naar synergie gezocht tussen alle prestatievelden van de Wmo. Bij alle beleidsplannen en activiteiten moet aangegeven worden welke prestatievelden bediend worden en waarom bepaalde prestatievelden niet bediend worden.

Maatregel 4: Wmo samenhang (kadernota aanbeveling 16)

Wmo als facetbeleid ontwikkelen

5.2 Samenwerking

Wanneer de gemeente erin slaagt burgers, organisaties en de afdelingen in de eigen organisatie te laten samenwerken om het doel van de Wmo te realiseren, dan wordt het meedoen van alle mensen aan de maatschappij stevig verankerd in de samenleving. Waar mogelijk moet die samenwerking intern en extern worden gezocht, versterkt en ontwikkeld.

Voorbeelden zijn:

- Ontwikkeling brede school
- Inrichting Centrum voor Jeugd en Gezin
- ZAT
- Regionaal Kompas
- Wmo als facetbeleid

De woningbouwvereniging Habeko wonen is een belangrijke partner in de ontwikkeling van de Wmo. In het verlengde van het Rijnwoude-akkoord zal hierover worden overlegd overleg met deze organisatie Dit akkoord betreft de afspraken op het gebied van wonen, zorg en welzijn in Rijnwoude met onder meer Habeko wonen.

Ook de eerste lijnsgezondheidszorg inclusief het maatschappelijk werk is een belangrijke partner voor de gemeente.

Maatregel 5: Interne en externe samenwerking

Intern en extern samenwerking zoeken, versterken en ontwikkelen.
--

5.3 Preventie

Preventie heeft als doel problemen te voorkomen, uit te stellen en te beperken. Stevige inzet op dit terrein is in het kader van de Wmo van groot belang om de kwaliteit van het bestaan te verbeteren en om inzet van Wmo -middelen te beperken. In feite raakt het alle prestatievelden, zoals in onderstaand overzicht duidelijk wordt.

Prestatieveld	Doel	Middel
Sociale samenhang	Preventie	Vergroten civil society Activering niet of weinig actieven
Jeugd	Preventie	Vroegtijdige informatie over opvoeding en aanbieden cursussen Vroeginterventie activiteiten bij jongeren
Informatie, advies en ondersteuning	De weg vinden, tegengaan niet gebruik	Helder, eenvoudig en effectief minimabeleid Duidelijke informatie, advies en ondersteuning
Mantelzorgers en vrijwilligers	Vergroting inzet, verlichten taak	Ondersteuningsmaatregelen
Deelname maatschappelijk verkeer	Mensen in staat stellen zich afhankelijk van de eigen situatie normaal in de maatschappij kunnen bewegen	Helder en effectief minimabeleid Duidelijke informatie, advies en ondersteuning Schuldhelpverlening Aanpak Ex-gedetineerden
Voorzieningen	Preventie	gezond gedrag (bewegen, eten en drinken, aandacht voor diabetes) veiligheid thuis en in de omgeving voorkomen eenzaamheid en depressie community care Omgaan met rouw
Maatschappelijke opvang	Preventie	Sluitende aanpak Regionaal kompas Speerpunt huiselijk geweld
OGGZ	Preventie	Meldpunt Afspraken met partijen
Verslaving	Preventie	Universele en selectieve verslavingspreventie Maatregelen bij situaties waarbij sprake is van alcoholgebruik Omgang met drugs voor ouders en kinderen.

5.4 Curatie

Curatie richt zich op de aanpak als zaken mis zijn gegaan. Veelal betreft dit activiteiten die door anderen dan de gemeente worden gedaan. Het terrein van de gemeente is primair preventie en de balansversterking. Van belang is samenwerking met organisaties en instellingen. Aangegeven is de eventuele inzet van de gemeente.

Prestatieveld	Doel	Middel
Sociale samenhang	Aanpak problemen	Buurtbemiddeling
Jeugd	Aanpak problemen	Centrum Jeugd en Gezin
Informatie, advies en ondersteuning	De weg vinden als er problemen optreden	Duidelijke informatie, advies en verwijzing
Mantelzorgers en vrijwilligers	Zorgen dat zaken weer lopen.	Herkenning en ondersteuningsmaatregelen
Deelname maatschappelijk verkeer	Zorgen dat zaken weer lopen.	Herkenning en ondersteuningsmaatregelen
Voorzieningen	Zorgen dat zaken weer lopen	Herkenning en ondersteuningsmaatregelen
Maatschappelijke opvang	Zorgen dat zaken weer lopen	Duidelijke informatie, advies en verwijzing
OGGZ	Zorgen dat zaken weer lopen	Duidelijke informatie, advies en verwijzing
Verslaving	Zorgen dat zaken weer lopen	Duidelijke informatie, advies en verwijzing

5.5 Balansversterking

Balansversterking heeft als doel, dat zaken die goed lopen ook goed blijven lopen. Het heeft raakvlakken met zowel preventie als curatie.

Prestatieveld	Doel	Middel
Sociale samenhang	Zorgen dat men zich prima voelt in de (zorgzame) woonomgeving.	Wijkbeheer, voldoende inzet (woon)omgeving
Jeugd	Zorgen dat het de jeugd goed blijft gaan.	Onderwijs, activiteiten jeugd- en jongerenwerk, speelplekken, maken concrete afspraken
Informatie, advies en ondersteuning	Zorgen dat er geen mogelijkheden ongebruikt zijn.	Helder, eenvoudig en effectief minimabeleid Duidelijke informatie, advies en ondersteuning
Mantelzorgers en vrijwilligers	Zorgen dat men in staat is het werk te blijven doen.	Ondersteuningsmaatregelen
Deelname maatschappelijk verkeer	Zorgen dat mensen in staat zijn zich afhankelijk van de eigen situatie normaal in de maatschappij kunnen bewegen	Helder en effectief minimabeleid Duidelijke informatie, advies en ondersteuning
Voorzieningen	Zorgen dat mensen in staat zijn zich afhankelijk van de eigen situatie normaal in de maatschappij kunnen bewegen	Helder en effectief beleid Duidelijke informatie, advies en ondersteuning. Samenwerken in zorgnetwerken
Maatschappelijke opvang	Zorgen dat men niet in een problematische situatie komt	Sluitende aanpak Regionaal kompas Speerpunt huiselijk geweld Samenwerken in zorgnetwerken
OGGZ	Zorgen dat men niet in een problematische situatie komt	Sluitende aanpak Regionaal kompas Samenwerken in zorgnetwerken
Verslaving	Zorgen dat men niet in een problematische situatie komt.	Weerbaarheid versterken. Mogelijkheden beperken. Samenwerken in zorgnetwerken

5.6 Kwaliteit

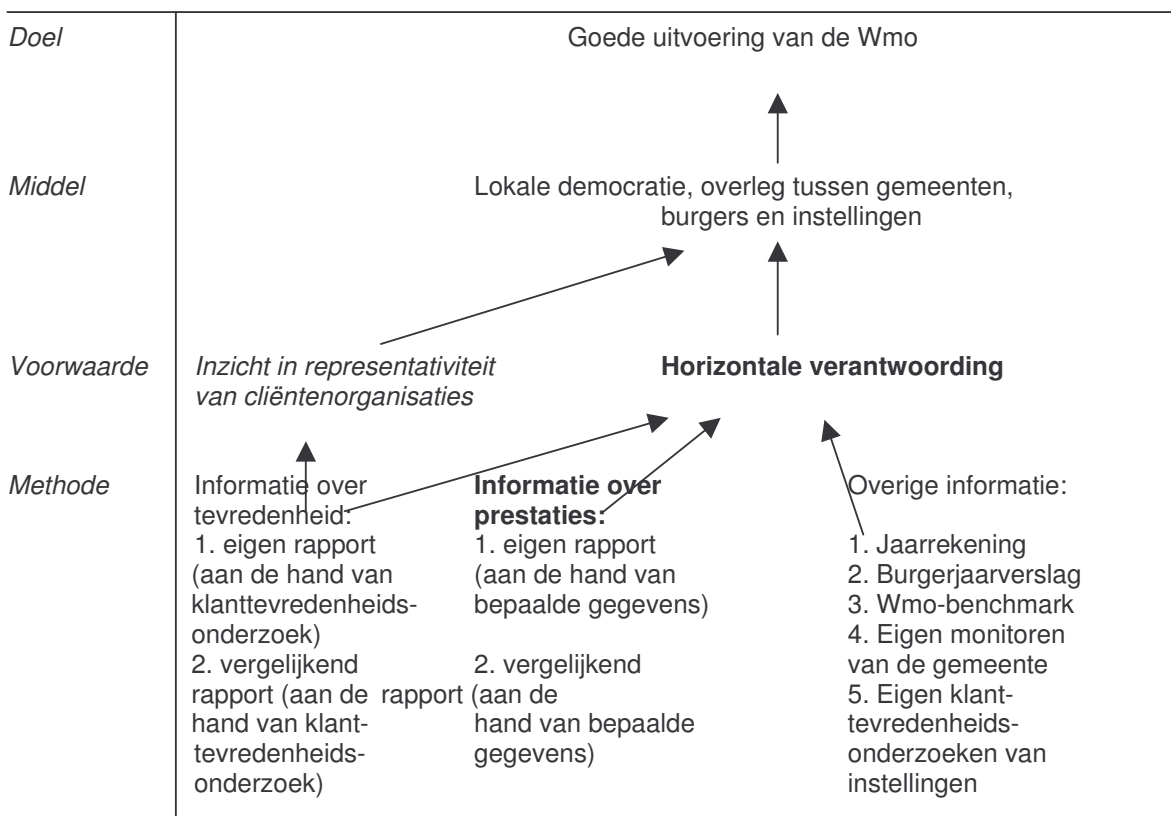
Het betreft hier de kwaliteit van de in het kader van de Wmo geleverde producten, zoals Hulp bij het Huishouden

- Kritisch bezien servicenormen met betrekking tot het aanvraagproces, waarbinnen de aanvragen afgehandeld moeten zijn.
- Publicatie van de normen op de website en folders van de gemeente en uitvoerende instelling
- Kritisch bezien kwaliteitseisen in de leveringsafspraken met de aanbieders, zoals goede informatievoorziening, werken met een cliëntenraad, jaarliks zorgen voor een kwaliteitsverslag, vakbekwaamheid personeel, continuïteit personeel, levertijd, klachtenregeling, bejegening.
- Monitoren van door de aanbieders geleverde kwaliteit

In overeenkomsten met aanbieders opnemen dat zij periodiek klanttevredenheid meten. Het publiceren van prestatiegegevens is een vorm van 'horizontale verantwoording'. Horizontale verantwoording betekent dat de gemeente verantwoording aflegt aan haar burgers over het gevoerde beleid. Door de horizontale verantwoording krijgen burgers, instellingen en gemeenten goede informatie om met elkaar een dialoog te voeren over de uitvoering van de Wmo. Het is de bedoeling dat deze dialoog leidt tot een (verdere) verbetering van de uitvoering.

In het schema wordt weergegeven hoe de prestatiegegevens en horizontale verantwoording moeten leiden tot een goede uitvoering van de Wmo.

5.7 Betrekken ingezetenen bij de totstandkoming van het Wmo-beleid

De doelgroepen voor de diverse prestatievelden zijn als volgt te beschrijven:

Prestatieveld 1 Burgers

Prestatieveld 2 Jeugdigen en ouders

Prestatieveld 3 Burgers, cliënten en maatschappelijke organisaties

Prestatieveld 4 Mantelzorgers en vrijwilligers

Prestatievelden 5 en 6 Mensen met beperkingen en mensen met chronisch psychische problemen en met psychosociale problemen

Prestatieveld 7 dak- en thuislozen, vrouwen die de thuissituatie hebben verlaten in verband met problemen van relationele aard of huiselijk geweld en overige betrokkene bij huiselijk geweld

Prestatieveld 8 personen die in aanmerking komen voor OGGZ (kwetsbare personen en risicogroepen, o.a. zorgmijders)

Prestatieveld 9 verslaafden

Zowel in het voortraject als bij de totstandkoming van deze nota zijn de doelgroepen benaderd door:

- het houden van regionale en lokale bijeenkomsten
- brede verzending van oproepen voor bijeenkomsten en verzoeken om reactie op stukken
- publicatie lokale en regionale pers en op de website van de gemeente.
- overleg met platforms

6. Wmo-beleid gericht op de prestatievelden

6.1 Prestatieveld 1: De sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten

Prestatieveld 1 heeft als onderwerp 'het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten'. Leefbaarheid laat zich definiëren als: het wonen in een prettige en veilige omgeving, met de mogelijkheid om (thuis of in de buurt) gebruik te kunnen maken van (eenvoudige) zorg-, welzijns- en gemaksdiensten.

Gemeentelijke doelstelling

Vergroten sociale samenhang en leefbaarheid. Meer dingen samen doen in de kernen.

Resultaten

Wonen in een prettige en veilige omgeving met basisvoorzieningen.
Mensen zetten zich meer in voor elkaar.

Acties

1. Meer buurt- en straat (contact)activiteiten en de eventuele procedures hiervoor vereenvoudigen en het afschaffen van eventuele legeskosten bezien. Oriëntatie op (mede)financiering van buurtactiviteiten
2. zorg voor speelvoorzieningen
3. adoptie van openbare voorzieningen en bevorderen van (vrijwillig) buurtbeheer en buurttoezicht (beheer of inrichting van de woonomgeving zoals plekken voor jongeren, multifunctionele accommodaties of drempelvrijmaken van de woonomgeving)
4. buurtpreventienetwerk (fysiek sociaal)
5. activerende buurtbijeenkomsten voor het stimuleren van eigen initiatieven en burgerparticipatie, waarbij samenwerking wordt gezocht met relevante partijen, zoals de woningbouwvereniging en verenigingen. Hierbij worden ook jongeren betrokken.
6. breedtesportimpuls
7. verenigingen 1 x per jaar activiteiten voor de buurt (festival) (jongerenwerk, ouderenwerk bij betrekken)
8. klantgerichtheid ambtenaren vergroten
9. bevorderen netwerkvorming van specifieke groepen, zoals gehandicapten, jongeren, ouderen, maatjesprojecten en huisbezoekprojecten
10. bevordering van wijkontwikkeling en wijkgericht werken
11. bevorderen van gebiedsgerichte aanpak om de leefbaarheid te bevorderen
12. verbeteren van het vraaggerichte aanbod van voorzieningen en diensten op het terrein van wonen, zorg en welzijn
13. zorgen voor goede buurtinformatie en buurtvoorlichting
14. zorgen voor (vrijwillige) buurtbemiddeling
15. bevorderen dat bewoners zelf wijkgedragcodes ontwikkelen

Maatregel 6: kerngericht (kadernota aanbeveling 4)

Beleid ontwikkelen t.a.v. de kernen, om samen met de inwoners en met maatschappelijke organisaties, instellingen en bedrijven die in kernen actief zijn, de noodzakelijke randvoorwaarden te inventariseren en te scheppen (zowel preventief als balansversterkend) om de samenhang in kernen te vergroten. Hierbij is veel ruimte voor formele of informele burgerparticipatie, burgerinitiatief en inbreng van burgers, organisaties en instellingen in het gemeentelijk beleid (ontwikkeling kernenbeleid), waarbij vooraf duidelijk wordt gemaakt op welke wijze invloed kan worden uitgeoefend (gehoord worden, inspraak hebben, interactieve beleidsontwikkeling). De grenzen worden bepaald door bestuursakkoord en de vastgestelde visies en beleidsnota's. Prioriteit hebben die zaken waardoor de sociale infrastructuur en voorzieningen (winkels, welzijnsvoorzieningen, sport, onderwijs, eerstelijnsgezondheidszorg) gehandhaafd kunnen blijven.

Metten

Toename aantal buurtactiviteiten.

In elke kern in 2010 een platform zoals bijvoorbeeld een klankbordgroep of dorpsraad.

Samenhang

Bij dit prestatieveld is de samenhang met de andere prestatievelden stevig aanwezig. De bewoners worden gestimuleerd en ondersteund om actief te zijn voor de sociale samenhang in de woon- en leefomgeving en eventuele beperkingen daarin worden aangepakt.

Intern is er betrokkenheid van met name wijk en buurtbeheer en welzijn.

6.2 Prestatieveld 2 Ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden

Het prestatieveld 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden' heeft betrekking op de in een gemeente wonende jeugdigen – en hun ouders – bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit, maar voor wie zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig is dan wel voorkomen kan worden. Dit beleidsterrein geldt als aanvulling op vastgelegde taken in andere wetgeving, zoals de Wet collectieve preventie volksgezondheid en de Leerplichtwet.

Gemeentelijke doelstelling

Zorgen dat de jeugd opgroeit in een stimulerende en veilige omgeving, waarbij voorkomen wordt dat dit gepaard gaat met problemen.

Resultaten

Verminderen van het aantal probleemgezinnen en schoolverzuim.

Acties (zie in het algemeen de nota “Opgroeien in Rijnwoude”)

16. Preventie, samenhang en coördinatie.
17. Problemen van jeugdigen (en ouders) in een zo vroeg mogelijk stadium signaleren, beoordelen en waar nodig zo direct en zo laagdrempelig mogelijk verhelpen.
18. Uitbreiding formatie Jeugd- en Jongerenwerk.
19. Toegang tot hulp laagdrempeliger maken.
20. Eén informatieloket.
21. Verbetering afstemming hulpverlening (sluitende keten door te zorgen dat er voor alle schakels in de keten voorzieningen bestaan).
22. Jongerenwerk en zorgoverleg koppelen.
23. Probleemeigenaarschap invoeren (een klant wordt pas “losgelaten” door een zorgverlener wanneer de volgende schakel hem/haar heeft overgenomen)
24. Afspraken maken op instellingsniveau over afstemming en probleemeigenaarschap.
25. Ketenafspraken maken op cliëntniveau, bijvoorbeeld door gebruikmaken van kinddossiers of cliëntbesprekingen in een signaleringsnetwerk. De invoering van het Elektronisch Kinddossier per 1 januari 2008 is hierbij een belangrijke ontwikkeling.
26. Vorming bureau jeugd – en gezin minimaal in de zin van afstemming en overleg en een centraal punt waar men voor vragen en informatie terecht kan
27. Individuele begeleiding en ondersteuning in de vorm van gespecialiseerde gezinsverzorging voor huishoudens met psychosociaal/pedagogische thuishulp als gezinsbegeleiding voor ouders met kinderen met een handicap of ontwikkelings- en gedragsproblemen.
28. Bevorderen sociaal mentoraat.

Maatregel 7: Ontwikkeling jeugdbeleid (kadernota aanbeveling 5)

De ontwikkeling van dit prestatieveld baseren op het vastgestelde integrale jeugdbeleid, waarbij aandacht is voor regionale samenwerking.

Metten

Vermindering van het aantal probleemgezinnen met 20%.

Vermindering van het schoolverzuim tot 2010 eveneens met 20%.

Het aantal verzuimmeldingen studiejaar 2005/2006 voor leerplichtige leerlingen met betrekking tot langdurig en veelvuldig verzuim en het absolute en relatieve verzuim bedraagt bij elkaar opgeteld 33. Bron verslag ex. artikel 25, lid 2 Leerplichtwet 1969.

Samenhang

Bij dit prestatieveld is de samenhang met de andere prestatievelden sterk aanwezig. Sociale samenhang is van belang, het oplossen van beperkingen en het voorkomen en ondersteunen van problemen. Gemeentelijk is er de relatie met volksgezondheid en jeugdbeleid.

6.3 Prestatieveld 3 Informatie, advies en cliëntondersteuning

Het prestatieveld kan zowel een algemene als een individuele component hebben. Met 'geven van informatie en advies' wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning opdat deze in één keer bij het goede adres uit komt. Uitvoeringstechnisch kan het hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen zoals het bieden van algemeen toegankelijke informatie, als om meer specifieke voorzieningen zoals de mogelijkheid van individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag.

Onder 'cliëntondersteuning' wordt verstaan de ondersteuning van een cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Cliëntondersteuning heeft de regieversterking van de cliënt (en zijn omgeving) tot doel ten einde de zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen. Cliëntondersteuning gaat een stap verder dan informatie en advies en richt zich op mensen die voor een vraag of een situatie staan die zodanig complex is dat de betreffende persoon het zelf en met zijn omgeving niet op kan lossen. Cliëntondersteuning omvat derhalve uitgebreide vraagverheldering en kortdurende en kortcyclische ondersteuning bij keuzes op diverse levensterreinen.

Gemeentelijke doelstelling

Zorgen dat de burger snel en laagdrempelig dat krijgt waar hij recht op heeft en wat in zijn situatie nodig is. De ondersteuning dient er op gericht te zijn dat dit ook daadwerkelijk wordt bereikt ook al betreft het producten die niet onder het gemeentelijk domein vallen.

Resultaten

Een herkenbaar laagdrempelig loket met eenmalige gegevensverstrekking, integrale benadering en professionele krachten en geschoolde vrijwilligers, vraagverheldering en formulierenhulp.

Acties

29. Inventarisatie informatiebehoefte.
30. Actuele en complete sociale kaart
31. Virtueel loket (E-mail, Web) en passende telefonische bereikbaarheid)
32. In elke kern minimaal een voorpost
33. Hanteren methodiek van vraagverheldering inclusief gebruik van informatie over psychische problemen.
34. Bemiddeling
35. Verwijzing
36. Kortdurende of kortcyclische ondersteuning
37. Ondersteuning bij crisis
38. Hulp bij klachten, bezwaar en beroep
39. Faciliteren van lotgenotencontact
40. Geven van voorlichting en cursussen in groepen
41. Groepsgewijze ondersteuning van participatie in de samenleving

42. Zorgen dat alle huishoudens weten waar zij moeten zijn om zorg en ondersteuning te vragen of door hun omgeving inclusief intermediairen hiertoe de weg wordt gewezen, waardoor in principe geen vraag en voorziening verloren hoeft te gaan.
43. Zorgen dat men op één plek terecht kan om breed en kundig te worden geïnformeerd, geadviseerd en ondersteund.
44. Met gebruik van de methodiek vraagverheldering ook letten op samenhang met zaken als minimabeleid, mantelzorg, geweld in huis, verslaving, gezond gedrag en maatschappelijke inzet.
45. Aanbieden brede cliëntondersteuning inclusief zo nodig (zorg voor) het invullen van de benodigde formulieren om de zaken waar men recht op heeft worden verkregen inclusief bijvoorbeeld een belastingsteruggaaf en beperkte juridische ondersteuning, met inzet van professionals en vrijwilligers.
46. Voortzetten welzijnshuisbezoeken aan ouderen vanaf 75 jaar voor het aanbieden van informatie, advies en ondersteuning. Hiervoor wordt een afzonderlijk voorstel aangeboden ter behandeling in de raadsvergadering van 8 november 2007..

<p>Maatregel 8: Informatievoorziening (kadernota aanbeveling 6)</p>
--

<p>Maken van een inventarisatie van de benodigde informatie voor de klant en de mogelijkheden om deze informatievoorziening te bieden. Hierbij kan (ook) worden gedacht aan een eenvoudige informatievoorziening, zoals een infogids, een sociale kaart of een vast informatiepunt in de kernen. Hierbij ook de in de werkconferentie genoemde knelpunten betrekken, met name ook die van prestatieveld 5. *)</p>
---

*) Dit betreft de kwaliteit, het bereiken van de juiste doelgroep, bureaucratie, papierwerk, tekort aan expertise, goede sociale kaart, bereikbaarheid, duidelijke en op elkaar afgestemde regels en financiële drempels.

Meten

100% intermediairen kent (de weg naar het) loket.

50% van de gezinnen weet dat Wmo-loket er is en waarvoor het dient.

Samenhang

Bij dit prestatieveld is de samenhang met de andere prestatievelden sterk aanwezig.

Intern is er de betrokkenheid van sociale zaken, de gemeentebalie en het welzijnsbeleid.

6.4 Prestatieveld 4 Het ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers

In dit prestatieveld is het ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers benoemd. Mantelzorg wordt omschreven als langdurende zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt.

De vrijwillige inzet van burgers, zowel informeel en ongeorganiseerd (kleinschalig burgerinitiatief) als in georganiseerd verband (vrijwilligersorganisaties en bijvoorbeeld sport), vormt een onmisbaar deel van de 'civil society'. Vrijwilligerswerk is ook bij uitstek het voertuig voor burgers om verantwoordelijkheid te nemen en niet alles van een ander of de overheid te verwachten.

Vrijwilligers in de zorg hebben kenmerken van beide aspecten: mantelzorg en vrijwillige inzet. Ze zijn geen mantelzorger in de directe betekenis, maar zij ondersteunen hen wel. Ook ondersteunen zij de professionele inzet in de zorg.

Gemeentelijke doelstelling

Zorgen dat mantelzorgers hun taken beter aankunnen, dat er meer vrijwilligers in de zorg zijn en dat er in het algemeen meer vrijwillige inzet is.

Resultaten

- Mantelzorgers kunnen hun taak beter aan en problemen die zij ervaren in hun ondersteunende taak worden waar mogelijk beperkt.
- Voldoende vrijwilligers in de zorg.
- Verenigingen en vrijwilligers worden verlicht in hun taak.

Acties

Mantelzorg

47. Deelnemen aan de regionale organisatie voor mantelzorgondersteuning, die ook ondersteuning van vrijwilligers in de mantelzorg en bijzondere doelgroepen biedt
48. Afstemmen met inzet van de ISDR.
49. Weten wie mantelzorger is door meer mantelzorgers via intermediairen te achterhalen.
50. Helpen mantelzorger zichzelf te als zodanig te identificeren door meer bekendheid te bereiken.
51. Werk van mantelzorgers (openlijk) waarderen
52. In overleg met werkgever aandacht vragen voor flexibele arbeidsvoorwaarden in mantelzorgsituaties, waarbij de gemeente als werkgever een voortrekker is.

Algemeen

53. Regionaal samenwerken. Hiertoe een oriëntatie doen gericht op een overeenkomst met de Stichting Welzijn Alphen aan den Rijn met de volgende opdracht:
  - vacaturebank (inclusief werving, bijhouden, matching en -beperkte-begeleiding) gericht op de 3 typen vrijwilligers: persoonlijke zorgverlening in overleg met de regionale organisatie voor mantelzorg

en zorgvrijwilligers; algemene zorginzet zoals tafeltje dekje en huisbezoek en algemene inzet zoals sportverenigingen)

- ondersteunen vrijwilligers (meer bekendheid geven aan mogelijkheden)
- ondersteunen van verenigingen met specifieke vragen en algemeen gerichte ondersteuning met cursussen, kwartaalbericht et cetera, kopij voor het clubblad en kerkblad.
- Aanbieden en opzetten expertteam dat tijdelijke problemen oplost.
- Activeren van mensen zonder of met beperkte activiteit (in het kader van iedereen aan de slag op de goede plek) afgestemd en tezamen met SWA en ISDR die eventueel ook kunnen worden ingezet bij verenigingen (administratie, huisbezoeken, formulierhulp et cetera) en bij/door de organisatie zelf.
- Koppeling algemeen hulpaanbod met individuele vraag, bijvoorbeeld via burenhulpcentrale.nl

54. Hulpaanbod kenbaar maken.

55. Situeren, stimuleren, steun creëren, sturen en structuren. Aandacht besteden aan samenwerking op gebied van inzet van vrijwilligers. Rouleren qua taken. Biedt hapklare brokken.

56. Hulpaanbod van ondersteuning aan mantelzorgers en vrijwilligers vergroten

57. Samen met onder meer ISDR, SWA en organisatie ondersteuning vrijwilligers, vrijwillige inzet bevorderen.

58. Onderzoeken 0,5 dagdeel per jaar alle gemeentepersoneel voor vrijwillige inzet.

59. Bedrijven en leerlingen laten aanhaken bij Make a difference day voor een dagdeel/bevorderen maatschappelijke stages.

60. Bezien inzet middelen voormalige subsidieregelingen vorming, training en advies, en mantelzorgondersteuning.

Maatregel 9: Inzet ondersteuning (kadernota aanbeveling 7)

Vanuit oogpunt van balansversterking moet samen met de doelgroep (de mantelzorger, de vrijwilliger in de zorg en de andere vrijwilligers in organisaties) de kwantitatieve en kwalitatieve inzet worden ontwikkeld, waarbij nadrukkelijk ook de mogelijkheden van regionale samenwerking en het inkopen van diensten bij andere gemeenten wordt betrokken. Naast de vrijwilligers zelf wordt de inzet ook gericht op de instellingen en organisaties die vrijwilligers hebben.

Maatregel 10: Mantelzorgers (kadernota aanbeveling 8)

Er wordt al veel gedaan op het gebied van mantelzorgondersteuning. Op basis van de behoefte van mantelzorgers moet worden bezien of deze bestaande activiteiten voldoen en worden de resultaten als input gebruikt voor het treffen van maatregelen.

Metten

- vergroten van 10% van het aantal geregistreerde mantelzorgers (82 in 2006)
- hulpaanbod toegenomen met 3 extra vormen en kwantitatief met 15%
- 10 % meer vrijwilligers in de zorg (10 in 2006)
- verslagen organisaties mantelzorg- en vrijwilligersondersteuning.

Samenhang

Bij dit prestatieveld is er een sterke relatie met de sociale samenhang en de informatie-advies- en ondersteuningsfunctie. Raakvlakken zijn er met preventie jeugd, bevorderen deelname maatschappelijk verkeer en de voorzieningen. Intern zijn er raakvlakken met sociale zaken en personeelsbeleid.

6.5 Prestatieveld 5

Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren met een beperking of een chronisch psychisch en van mensen met een psychosociaal probleem.

Prestatieveld 5 richt zich op algemene maatregelen die, zonder dat men zich tot de gemeente behoeft te wenden, ten goede kunnen komen aan een ieder die daaraan behoefte heeft. De burgers hebben daarbij de keus tussen meerdere ondersteuningsmogelijkheden in natura en de mogelijkheid van een persoonsgebonden budget.

Gemeentelijke doelstelling

Zorgen dat de inwoners mee kunnen doen.

Resultaten

Algemene maatregelen die ten goede komen aan een ieder die daaraan behoefte heeft.

Acties

61. Uitvoeren regionale prestatieafspraken wonen, zorg en welzijn en het Rijnwoudeakkoord.
62. Onderzoek in 2008 naar algemene en collectieve voorzieningen zoals toegankelijk gebouwen inclusief voor mensen met gehoor- en gezichtsbeperkingen, vervoer, rolstoelpool, levensloopbestendige woningen, klussendienst en gebruik van domotica.
63. Bevorderen toegankelijkheid openbare gebouwen en openbare ruimten het gemeentehuis daarin begrepen.
64. Bevorderen community care.
65. Opvang ex-gedetineerden.
66. Stimuleren van arbeid/inzet voor bijzondere doelgroepen.
67. Activerende en ondersteunende begeleiding.
68. Vormen van begeleid wonen.

Maatregel 11: Toegankelijkheid (kadernota aanbeveling 9)

De fysieke toegankelijkheid van omgeving en ruimten te bevorderen vanuit de visie van inclusief beleid en hier de bijzondere groepen gebruikers bij te betrekken. Maar ook: zorgen dat het gebeurt.

Maatregel 12: Ondersteuning op maat (kadernota aanbeveling 10)

Inzetten op een ondersteuning op maat van mensen met beperkingen waarbij zowel individuele als algemene voorzieningen worden betrokken waarbij op basis van een evaluatie ook naar de huidige inzet wordt gekeken.
--

Maatregel 13: Armoedebeleid (kadernota aanbeveling 11)

De mogelijkheden van het armoedebeleid benutten ter ondersteuning van de minima
---

Meten

- Tevredenheidsonderzoek.

- Relatief lager gebruik individuele voorzieningen.

Samenhang

Relatie is er met de sociale samenhang en de individuele voorzieningen. Binnen de gemeente is er een relatie tussen welzijn, ruimtelijke ordening, woningbouw, verkeer en vervoer, en wijk- en buurtbeheer.

6.6 Prestatieveld 6 Het verstrekken van voorzieningen

Dit prestatieveld beschrijft het onderdeel van maatschappelijke ondersteuning dat zich richt op individuele mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem. Het gaat hier om individueel te verlenen voorzieningen, die aan de behoefte van het individu zijn aangepast ten behoeve van het behouden en het bevorderen van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer. Of men 'toegang' heeft tot een dergelijke voorziening hangt echter altijd af van de individuele kenmerken van de persoon met een beperking.

De gemeente is, met uitzondering van die voorzieningen waarvoor een zorgplicht geldt, geheel vrij om te bepalen welke concrete voorzieningen zij zal verlenen, en welke niet. Voor de hand liggende vormen waaraan gedacht kan worden zijn woonvoorzieningen, (sport)rolstoelen, begeleiding bij zelfstandig wonen, dagbesteding voor ouderen, maaltijdvoorziening, sociale alarmering, vervoersvoorzieningen, klussendiensten, algemeen maatschappelijk werk of vormen van psychosociale hulpverlening.

Bij het aanbod van voorzieningen kan gekozen worden uit meerdere mogelijkheden en het Persoonsgebonden Budget.

Gemeentelijke doelstelling

Zorgen dat mensen met beperkingen worden gecompenseerd op een eenvoudige en snelle wijze.

Resultaten

- Goede informatie over de mogelijkheden.
- Aanbieden passende en adequate voorzieningen ter compensatie van de beperkingen.

Acties

69. Ontwikkelen van individuele, algemene en collectieve voorzieningen (identiek aan 62).
70. Versnelling doorlooptijden
71. Versnellen verstrekkingen
72. Hoogwaardige intake
73. Duidelijke afspraken met indiceerders, aanbieders en anderen betrokkenen die door alle partijen goed worden nageleefd.
74. Eenvoudige procedures
75. Bezien inzet middelen voormalige subsidieregeling diensten wonen met zorg voor de doelgroep.

Maatregel 14: Ondersteuning op maat (kadernota aanbeveling 10)

Inzetten op een ondersteuning op maat van mensen met beperkingen waarbij zowel individuele als algemene voorzieningen worden betrokken waarbij op basis van een evaluatie ook naar de huidige inzet wordt gekeken (Identiek aan maatregel 12).

Metten

- Rapportage(s) over algemene en collectieve voorzieningen.
- 20% snellere doorlooptijden in 2010.
- Tevredenheidsonderzoek.

Samenhang

Relatie is er met de sociale samenhang en de algemeen maatregelen. Binnen de gemeente is er een relatie tussen welzijn, ruimtelijke ordening, woningbouw, verkeer en vervoer, en wijk- en buurtbeheer.

6.7 Prestatieveld 7

Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.

Maatschappelijke opvang omvat activiteiten bestaande uit het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door een of meerdere problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

De gemeente heeft de regiefunctie ter voorkoming en bestrijding van huiselijk geweld. De Wmo biedt de mogelijkheid om de regiefunctie te versterken en om ruimte te geven aan een beter integraal beleid.

Gemeentelijke doelstelling

Bieden voldoende opvang en het zo veel mogelijk terugdringen en aanpakken van huiselijk geweld en kindermishandeling

Resultaten

Voldoende opvang en vermindering huiselijk geweld.

Meer aandacht voor geweld in huis, meer herkenning, meer meldingen

Acties

76. Overleg en afstemming met de centrumgemeente Leiden over de voorzieningen die deze gemeente financiert ook ten behoeve van de inwoners van de regiogemeenten.
77. Voorlichting over geweld in huis en de mogelijkheden voor ondersteuning en aanpak ook bij intermediaren zoals huisartsen, thuiszorgmedewerkers, vrijwilligers in de zorg, welzijnshuisbezoekers en indiceerders.
78. Bezien inzet middelen voormalige subsidieregeling zorgvernieuwingsprojecten (dit betreft voorzieningen met een regionaal werkgebied in Leiden, waarbij Leiden centrumgemeente is).

Meten

- Voldoende opvangmogelijkheden.
- 50% meer meldingen huiselijk geweld in 2010.

Samenhang

Relatie is er met sociale samenhang, preventie jeugd, informatie, advies en ondersteuning, mantelzorgers en vrijwilligers, maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingsbeleid.

Intern is er relatie met sociale zaken, volksgezondheid, veiligheid en handhaving.

6.8 Prestatieveld 8 Het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg

Onder het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg wordt nagenoeg hetzelfde verstaan als hetgeen in de Wet collectieve preventie volksgezondheid hieronder werd verstaan. Te weten: het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg, het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen, het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen, het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg en de collectieve preventie.

Gemeentelijke doelstelling

Zorgen dat de inwoners zo veel mogelijk geestelijk gezond zijn of worden en zorgen voor voldoende opvang.

Resultaten

Voldoende aandacht voor de OGGZ

Acties

79. Samen met centrumgemeente beleid ontwikkelen inclusief illegaliteit en het niet verzekerd zijn.
80. (Extra) prestatie- en ketenafspraken maken lokaal en regionaal.
81. Meer inzet bij OGGZ met vergroting resultaat.
82. Invoering regionaal kompas ter voorkomen van problemen bezien.
83. Bezien inzet middelen voormalige subsidieregeling GGZ-preventie in overleg met de regio Zuid-Holland Noord en de betrokken organisaties.

Maatregel 15: Balansversterking (kadernota aanbeveling 12)

Op het gebied van balansversterking de regie te nemen, samen met Leiden en de professionals.
--

Maatregel 16: Vroegsignalering (kadernota aanbeveling 13)
--

De rol van vroegsignalering tezamen met organisaties en instellingen ontwikkelen vanwege het belang voor de preventie.
--

Metten

Vermindering met 25% van het aantal daklozen dat uit de gemeente afkomstig is.

Samenhang

Relatie is er met de sociale samenhang, ondersteuning jeugdigen, informatie, advies en ondersteuning, verlenen van voorzieningen, maatschappelijke opvang en verslavingsbeleid.

Intern is de relatie met sociale zaken, jeugdbeleid, volksgezondheid, openbare orde, toezicht en handhaving.

6.9 Prestatieveld 9 Het bevorderen van het verslavingsbeleid.

Verslavingsbeleid, zoals het in de Wmo omschreven is, doelt op ambulante hulpverlening, gericht op verslavingsproblemen, en preventie van verslavingsproblemen, inclusief activiteiten in het kader van overlastbestrijding van overlast door verslaving.

Gemeentelijke doelstelling

Voorkomen en aanpakken verslavingsproblemen.

Resultaten

- Vergroten bewustzijn "eigen" verslavingsprobleem.
- Meer aandacht voor verslaving, meer herkenning en afname aantal

Acties (zie in te algemeen de nota Lokaal Volksgezondheidsbeleid)

84. Aandacht voor voorlichting
85. (Gezamenlijk) zorgen voor een sluitende aanpak en communicatieketen
86. Universele verslavingspreventie gericht op een school of gemeenschap met als oogmerk het gebruik van alcohol en drugs (inclusief tabak) te voorkomen of uit te stellen
87. Selectieve verslavingspreventie gericht op specifieke groepen die een relatief hoog risico lopen om verslavingsgerelateerde problemen te ontwikkelen
88. Beschikbaar stellen van een (regionale) gebruikruimte
89. Aanstellen probleemeigenaar
90. Bezien regels bij sportclubs

Metten

Vermindering van 10% van het in 2007 door de GGD geconstateerde gebruik in 2011. Afname bij jongeren onder de 16 jaar van 25%.

Samenhang

Relatie ligt voornamelijk bij opgroeien jongeren, het geven van informatie, advies en ondersteuning, verlenen van voorzieningen, maatschappelijke opvang en de OGGZ. Intern is er samenhang met jeugdbeleid, volksgezondheid, openbare orde, toezicht en handhaving.

7. Samenvatting maatregelen

Maatregel 1: Regionale samenwerking

De uitwerking van de Wmo regionaal, ambtelijk en bestuurlijk afstemmen en zo mogelijk gezamenlijk ontwikkelen.

Betreft taak afdeling beleid

Maatregel 2: Interne samenwerking (kadernota aanbeveling 14)

Bij de beleidsontwikkelingen van de gemeente worden de (eventuele) raakvlakken met de prestatievelden uit de Wmo aangegeven.

Betreft taak afdeling beleid

Maatregel 3: Wmo samenhang (kadernota aanbeveling 15)

Bij alle beleidsontwikkeling wordt naar synergie gezocht tussen alle prestatievelden van de Wmo. Bij alle beleidsplannen en activiteiten moet aangegeven worden welke prestatievelden bediend worden en waarom bepaalde prestatievelden niet bediend worden.

Betreft taak afdeling beleid

Maatregel 4: Wmo samenhang (kadernota aanbeveling 16)

Wmo als facetbeleid ontwikkelen

Betreft taak afdeling beleid

Maatregel 5: Interne en externe samenwerking

Intern en extern samenwerking zoeken, versterken en ontwikkelen.

Betreft taak afdelingen beleid en beheer voor wat betreft de specifieke taken per afdeling

Maatregel 6: kerngericht (kadernota aanbeveling 4)

Beleid ontwikkelen t.a.v. de kernen, om samen met de inwoners en met maatschappelijke organisaties, instellingen en bedrijven die in kernen actief zijn, de noodzakelijke randvoorwaarden te inventariseren en te scheppen (zowel preventief als balansversterkend) om de samenhang in kernen te vergroten. Hierbij is veel ruimte voor formele of informele burgerparticipatie, burgerinitiatief en inbreng van burgers, organisaties en instellingen in het gemeentelijk beleid (ontwikkeling kernenbeleid), waarbij vooraf duidelijk wordt gemaakt op welke wijze invloed kan worden uitgeoefend (gehoord worden, inspraak hebben, interactieve beleidsontwikkeling). De grenzen worden bepaald door bestuursakkoord en de vastgestelde visies en beleidsnota's. Prioriteit hebben die zaken waardoor de sociale infrastructuur en voorzieningen (winkels, welzijnsvoorzieningen, sport, onderwijs, eerstelijnsgezondheidszorg) gehandhaafd kunnen blijven.

Betreft taak afdeling en beleid en beheer

Maatregel 7: Ontwikkeling jeugdbeleid (kadernota aanbeveling 5)

De ontwikkeling van dit prestatieveld baseren op het vastgestelde integrale jeugdbeleid, waarbij aandacht is voor regionale samenwerking.

Betreft taak afdeling beleid

Maatregel 8: Informatievoorziening (kadernota aanbeveling 6)

Maken van een inventarisatie van de benodigde informatie voor de klant en de mogelijkheden om deze informatievoorziening te bieden. Hierbij kan (ook) worden gedacht aan een eenvoudige informatievoorziening, zoals een infogids, een sociale kaart of een vast informatiepunt in de

kernen. Hierbij ook de in de werkconferentie genoemde knelpunten betrekken, met name ook die van prestatieveld 5.
Betreft taak afdeling beleid

Maatregel 9: Inzet ondersteuning (kadernota aanbeveling 7)

Vanuit oogpunt van balansversterking moet samen met de doelgroep (de mantelzorger, de vrijwilliger in de zorg en de andere vrijwilligers in organisaties) de kwantitatieve en kwalitatieve inzet worden ontwikkeld, waarbij nadrukkelijk ook de mogelijkheden van regionale samenwerking en het inkopen van diensten bij andere gemeenten wordt betrokken. Naast de vrijwilligers zelf wordt de inzet ook gericht op de instellingen en organisaties die vrijwilligers hebben.

Betreft taak afdeling beleid

Maatregel 10: Mantelzorgers (kadernota aanbeveling 8)

Er wordt al veel gedaan op het gebied van mantelzorgondersteuning. Op basis van de behoefte van mantelzorgers moet worden bezien of deze bestaande activiteiten voldoen en worden de resultaten als input gebruikt voor het treffen van maatregelen.

Betreft taak afdeling beleid

Maatregel 11: Toegankelijkheid (kadernota aanbeveling 9)

De fysieke toegankelijkheid van omgeving en ruimten te bevorderen vanuit de visie van inclusief beleid en hier de bijzondere groepen gebruikers bij te betrekken. Maar ook: zorgen dat het gebeurt.

Betreft taak afdeling (wijk)beheer

Maatregel 12: Ondersteuning op maat (kadernota aanbeveling 10)

Inzetten op een ondersteuning op maat van mensen met beperkingen waarbij zowel individuele als algemene voorzieningen worden betrokken waarbij op basis van een evaluatie ook naar de huidige inzet wordt gekeken.

Betreft taak afdeling beleid

Maatregel 13: Armoedebeleid (kadernota aanbeveling 11)

De mogelijkheden van het armoedebeleid benutten ter ondersteuning van de minima

Betreft taak afdeling beleid

Maatregel 14: Ondersteuning op maat (kadernota aanbeveling 10)

Inzetten op een ondersteuning op maat van mensen met beperkingen waarbij zowel individuele als algemene voorzieningen worden betrokken waarbij op basis van een evaluatie ook naar de huidige inzet wordt gekeken (Identiek aan maatregel 12).

Betreft taak afdeling beleid

Maatregel 15: Balansversterking (kadernota aanbeveling 12)

Op het gebied van balansversterking de regie te nemen, samen met Leiden en de professionals.

Betreft taak afdeling beleid

Maatregel 16: Vroegsignalering (kadernota aanbeveling 13)

De rol van vroegsignalering tezamen met organisaties en instellingen ontwikkelen vanwege het

belang voor de preventie.
Betreft taak afdeling beleid

8. Financiën

Vanaf het jaar 2007 is in de algemene uitkering geld opgenomen voor de diverse taakvelden van de Wmo. Het onderstaande overzicht is beperkt tot de uitgaven welke benodigd zijn voor de Wmo in het jaar 2008.

ISDR	€ 865.965
AWBZ subsidieregelingen	€ <u>90.100</u>
Totaal benodigd	€ 956.065

9. Afkortingen

AWBZ	Algemeen Wet Bijzondere Ziektekosten
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GGD	Gemeentelijke geneeskundige dienst
ISDR	Intergemeentelijke Sociale Dienst De Rijnstreek
MEE	Stichting MEE (geen afkorting) (voorheen Sociaal Pedagogische Dienstverlening)
OGGZ	Openbare geestelijke gezondheidszorg
SWA	Geen afkorting. Voorheen Sociale Werkvoorziening Alphen aan den Rijn
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wwb	Wet werk en bijstand
ZAT	Zorgadviesteam

De bijlagen bevatten het format van VWS voor de jaarlijkse verantwoording van de gemeenten aan het rijk ten aanzien van de uitvoering van de Wmo. Het geeft een goed beeld van wat er van gemeente verwacht wordt en welke mogelijkheden er tenminste zijn om de maatschappelijke ondersteuning met de prestatievelden vorm te geven. De gegevens kunnen dienen als ondersteuning bij het vaststellen van het gemeentelijk beleid.

Bijlage A **Prestatiegegevens VWS**

Prestatieveld 1 **Activiteiten om het sociale klimaat en de leefbaarheid in wijken en buurten te bevorderen**

	Ja	Nee	Niet van toepassing
Bevorderen van burgerparticipatie bij lokale activiteiten			
Stimuleren van eigen initiatieven van burgers			
Bevorderen van burgerplatforms			
Bevorderen van netwerkvorming voor specifieke groepen			
Zorgen voor goede buurtinformatie en buurtvoorlichting			
Zorgen voor (vrijwillige) buurtbemiddeling			
Bevorderen van (vrijwillig) buurtbeheer en buurttoezicht			
Bevorderen dat bewoners zelf wijk-gedragcodes ontwikkelen			
Bevorderen van buurt- en straatcontactactiviteiten			
Anders, namelijk			

Definities	
Sociale klimaat	De subjectieve score die burgers geven wanneer gevraagd wordt naar gevoelens van (on)prettigheid voor zover de oorzaak hiervoor ligt bij hun wijk/buurt.

Toelichting	
De antwoordcategorie 'Niet van toepassing' kan aangevinkt worden wanneer het	

niet nodig is dat de gemeente de activiteit onderneemt omdat deze al door particulier initiatief (bijvoorbeeld verenigingen) wordt uitgevoerd.
Bij 'eigen initiatieven van burgers' kan gedacht worden aan schoonmaakacties, buurtbarbecues, opknappen van de buurt, buurtvader projecten.
Bij 'netwerkvorming voor specifieke groepen' kan gedacht worden aan netwerken voor gehandicapten, jongeren, ouderen, maatjesprojecten en huisbezoekprojecten.
Bij 'buurtinformatie en buurtvoorlichting' kan gedacht worden aan een meldpunt overlast.
Bij 'buurtbeheer' kan gedacht worden aan het beheer of de inrichting van de woonomgeving, zoals hangplekken, multifunctionele accommodaties, of drempelvrij maken van de woonomgeving.
Bij 'buurttoezicht' kan gedacht worden aan stadswachten en toezichthouders.

Prestatieveld 2 Faciliteiten bij opvoedondersteuning

	Ja	Nee
Voorlichting		
(Fysieke) plek voor opvoedondersteuningsvragen		
Opvoedtelefoon of digitale opvoedondersteuning		
Opvoedcursussen		
Individuele begeleiding en ondersteuning		
School-/jeugd-/gezinsmaatschappelijk werk		
Kinderwerk en jongerenwerk		
Zorg Advies Teams		
Zorgcoördinatie		
Anders, namelijk		

Definities	
Opvoedingsondersteuning	Preventieve en/of pedagogische hulp en ondersteuning (niet zijnde de geïndiceerde jeugdzorg)

Toelichting
Bij '(fysieke) plek voor opvoedondersteuningsvragen' kan gedacht worden aan opvoedsteunpunt, opvoedwinkel, opvoedspreekuur, centrum voor jeugd en gezin.
'Individuele begeleiding en ondersteuning' betreft zowel de gespecialiseerde gezinsverzorging voor huishoudens met psychosociale / pedagogische thuishulp, als gezinsbegeleiding voor ouders met kinderen met een handicap of ontwikkelings- en gedragsproblemen.
Een 'Zorg Advies Team' is een samenwerkingsverband van uitvoerende partijen.

Prestatieveld 3

A. Wmo-diensten in het gemeentelijk loket / informatiepunt.

Informatie	
Advies	
Cliëntondersteuning	
Bemiddeling	
Doorverwijzing	
Aanvragen (van voorzieningen)	
Besluitvorming (over al dan niet toekennen van aanvragen)	
Andere diensten, namelijk	

Definities	
Gemeentelijk Loket / informatiepunt	Het gaat bij deze vraag alleen om de frontoffice, dat wil zeggen de balie of spreekkamer van het loket waar de klant terecht kan voor (minimaal) informatie, advies en cliëntondersteuning met betrekking tot Wmo-diensten. Hoewel in de vraagformulering is gekozen voor het enkelvoud wordt met 'het gemeentelijk loket / informatiepunt' ook het meervoud bedoeld wanneer dit in de gemeente van toepassing is (er zijn verschillende informatiepunten / loketten beschikbaar waar klanten terecht kunnen voor Wmo-diensten).
Wmo-diensten	Hiermee wordt bedoeld op handelingen of activiteiten die rechtstreeks ten goede komen aan de klant.

B. Faciliteiten op het terrein van cliëntondersteuning.

Informatie en adviesverstrekking	
Vraagverheldering	
Bemiddeling	
Verwijzing naar een indicatie-orgaan	
Verwijzing naar een door de gemeente gefinancierde ondersteunende organisatie of MEE-organisatie	
Kortdurende of kortcyclische ondersteuning	
Ondersteuning bij crisis	
Monitoring en evaluatie van externe dienstverlening	
Hulp bij klachten, bezwaar en beroep	
Faciliteren van lotgenotencontact	
Geven van voorlichting en cursussen in groepen	
Groepsgewijze ondersteuning bij participatie in de samenleving	
Andere faciliteiten, namelijk	

Definities	
Cliëntondersteuning	De ondersteuning van een cliënt bij het maken van een keuze of het oplossen van een probleem. Cliëntondersteuning moet

	<p>de cliënt (en zijn omgeving) helpen om zichzelf te redden en aan de maatschappij deel te nemen. Dit kan door informatie en advies te geven, maar vooral ook door uitgebreide vraagverheldering en kortdurende en kortcyclische ondersteuning bij keuzes op diverse levensterreinen. Cliëntondersteuning gaat een stap verder dan informatie en advies en richt zich op mensen die voor een vraag of een situatie staan die zodanig complex is dat de persoon het niet zelf of met zijn omgeving kan oplossen.</p>
Kortdurende / kortcyclische ondersteuning	<p>Het gedurende korte tijd en met een beperkte intensiteit ondersteunen van cliënten die tijdelijk niet goed in staat zijn tot zelfredzaamheid, en ondersteuning nodig hebben om te voorkomen dat de zelfstandigheid ernstig achteruit gaat en/of een beroep gedaan moet worden op geïndiceerde zorg.</p>
Monitoring en evaluatie van externe dienstverlening	<p>Het samen met de cliënt evalueren van de geleverde dienstverlening en/of zorg. Dit kan tussentijds (monitoring) of na afloop (evaluatie). De geleverde dienstverlening en/of zorg worden gezien in het licht van de afspraken en toezeggingen en gegeven de actuele situatie van de cliënt.</p>

Prestatieveld 4

A. Ondersteuning en/of faciliteiten voor mantelzorgers.

	Ja	Nee
Respijtzorg thuis	x	
Respijtzorg buitenshuis	x	
Kinderopvang		
Cursussen	x	
Faciliteiten (parkeerkaarten, kortingspassen, enz.)		
Vrijstelling sollicitatieplicht		
Lotgenotencontact	x	
Nazorg	x	
Begeleiding / ondersteuning	x	
Activiteiten gericht op ontspanning (niet zijnde respijtzorg)	x	
Anders, namelijk		

Definities	
Mantelzorgers	Informeel (niet-beroepsmatige) zorgverleners die zorgen voor een chronisch zieke, gehandicapte of hulpbehoevende ouder, kind of ander familielid, vriend of buur. Zij geven die zorg omdat ze een persoonlijke band hebben met die persoon. De zorg die zij geven is langdurig, intensief en afhankelijk van de behoefte van de zorgbehoevende.
Begeleiding / ondersteuning en/of faciliteiten	Hiermee worden diensten en vergoedingen / tegemoetkomingen bedoeld die rechtstreeks ten goede komen aan de individuele mantelzorg. Het gaat nadrukkelijk niet om organisatorische voorzieningen als een steunpunt mantelzorg (het is uiteraard wel mogelijk dat door middel van een dergelijk steunpunt (een aantal van de) faciliteiten geboden worden.

B. Ondersteuning en/of faciliteiten voor vrijwilligers in de zorg en voor overige vrijwilligers.

	Voor vrijwilligers in de zorg	Voor overige vrijwilligers
Kinderopvang		
Deskundigheidsbevordering		
Faciliteiten (parkeerkaarten, kortingspassen, enz.)		
Vrijstelling sollicitatieplicht		
Verzekering		
Vrijwilligersonderscheiding / prijzen / vrijwilliger van het jaar		
Anders, namelijk		

Definities	
Vrijwilligers in de zorg	Mensen die zich vrijwillig inzetten in de zorg (niet in een bepaald dienstverband), maar niet als mantelzorger.
Overige vrijwilligers	Mensen die zich vrijwillig inzetten (niet in een bepaald dienstverband), maar niet als mantelzorger. Deze vrijwillige inzet van burgers kan zowel informeel en ongeorganiseerd zijn (kleinschalig burgerinitiatief) als in georganiseerd verband (vrijwilligersorganisaties en bijvoorbeeld sport) plaatsvinden.
Ondersteuning en/of faciliteiten	Hiermee worden diensten en vergoedingen / tegemoetkomingen bedoeld die rechtstreeks ten goede komen aan de individuele vrijwilliger. Het gaat nadrukkelijk niet om organisatorische voorzieningen als een vrijwilligerscentrale (het is uiteraard wel mogelijk dat door middel van een dergelijke centrale (een aantal van de) faciliteiten geboden worden, en die faciliteiten dienen dan ook te worden aangevinkt).

Toelichting
In deze vraag wordt onderscheid gemaakt tussen vrijwilligers die werkzaam zijn in de zorg en overige vrijwilligers als doelgroep van de ondersteuning en/of faciliteiten. Hierdoor maken gemeenten inzichtelijk of en zo ja, hoe zij het vrijwilligerswerk in den brede versterken.

Prestatieveld 6

A. Afstemming Hulp bij het huishouden afgestemd met zorgfuncties in het kader van de AWBZ

	Goede afstemming	Redelijke afstemming	Matige afstemming	Geen afstemming
Afspraken met het CIZ				
Afspraken met aanbieders				
Afspraken met Transferpunt ziekenhuis				
Afspraken met Zorgkantoor				
Anders, namelijk				

Definities	
Hulp bij het huishouden	Alle activiteiten die vallen onder één van de volgende categorieën: - huishoudelijke werkzaamheden - organisatie van het huishouden
CIZ	Centrum Indicatiestelling Zorg

Toelichting	
Voor ontvangers van de Wmo-dienst huishoudelijke verzorging, die daarnaast gebruik maken van AWBZ-diensten (zoals persoonlijke verzorging) is het van belang om te weten of de gemeente de afstemming tussen de verschillende vormen van dienstverlening bevordert. Met een goede afstemming wordt de kwaliteit van de dienstverlening bevorderd.	
Er is sprake van goede afstemming als er duidelijke afspraken gemaakt zijn, die door alle partijen goed worden nageleefd en waardoor cliënten niet of nauwelijks klagen over de wijze waarop de huishoudelijke verzorging in relatie tot de AWBZ-dienstverlening georganiseerd is.	
Er is sprake van redelijke afstemming als er redelijk duidelijke afspraken gemaakt zijn, die redelijk worden nageleefd en waardoor relatief weinig cliënten klagen over de wijze waarop de huishoudelijke verzorging in relatie tot de AWBZ-dienstverlening georganiseerd is.	
Er is sprake van matige afstemming als er onduidelijke afspraken gemaakt zijn, of er zijn afspraken die niet goed worden nageleefd.	

B. Individuele voorzieningen met een eigen bijdrage.

Hulp bij het huishouden	ja
Roerende zaken, niet zijnde een individuele vervoersvoorziening	nee
Onroerende woonvoorziening	nee
Individuele vervoersvoorziening	nee
Andere voorziening, namelijk	-

Definities	
Eigen bijdrage	Een door het college van B&W vast te stellen bijdrage, die bij de verstrekking van een voorziening in natura of een persoonsgebonden budget betaald moet worden en waarop de regels van het Besluit maatschappelijke ondersteuning van toepassing zijn. Een besparingsbijdrage geldt niet als eigen bijdrage.

Toelichting
Onder 'individuele vervoersvoorziening' vallen geen rolstoelen, omdat voor rolstoelen geen eigen bijdrage verschuldigd is.

C. Bedrag dat als eigen bijdrage per persoon wordt gevraagd.

De gemeente stelt de maximale eigen bijdrage vast op de hoogte van de bedragen zoals deze in het Besluit maatschappelijke ondersteuning vermeld zijn (€ 16,60 respectievelijk € 23,80 per vier weken bij de minimale inkomens zoals vermeld in het Besluit maatschappelijke ondersteuning).	ja
De gemeente stelt de maximale eigen bijdrage vast op lagere maxima bij de minimale inkomens, dan vermeld zijn in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.	nee
De gemeente stelt het minimale inkomen vanaf welke de eigen bijdrage afhankelijk van het inkomen wordt verhoogd, vast op de hoogte die vermeld is in het Besluit maatschappelijke ondersteuning (€ 16.137, € 14,162, € 20.810 respectievelijk € 19.837).	ja
De gemeente stelt het inkomen vanaf welke de eigen bijdrage afhankelijk van het inkomen wordt verhoogd, hoger vast dan zoals vermeld is in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.	nee
De eigen bijdrage wordt verhoogd met het maximum zoals dat in het Besluit maatschappelijke ondersteuning is opgenomen.	ja
De eigen bijdrage wordt verhoogd met minder dan het maximum zoals dat in het Besluit maatschappelijke ondersteuning is opgenomen.	nee

Toelichting	
De eigen bijdrage kan inkomensafhankelijk zijn. In het Besluit maatschappelijke ondersteuning is een maximum aangegeven dat als eigen bijdrage aan de burger gevraagd mag worden. Hierin is rekening gehouden met verschillen in leeftijd en inkomen. De gemeente kan de eigen bijdrage onder de maxima vaststellen. Een besparingsbijdrage geldt niet als eigen bijdrage.	
Bij deze vraag dienen drie antwoorden te worden aangevinkt. In de drie wijzen van berekening kan de gemeente telkens kiezen voor het maximum zoals dat in het Besluit maatschappelijke ondersteuning is vermeld. Maar de gemeente kan er ook voor kiezen om een lagere eigen bijdrage te vragen.	

Prestatieveld 7

A. Omvang plaatsen in de gemeente (of regio waartoe de gemeente behoort) voldoende plaatsen voor de maatschappelijke opvang of vrouwenopvang?

	Voldoende plaatsen	Onvoldoende plaatsen
Maatschappelijke opvang		
Vrouwenopvang		

Definities	
Maatschappelijke opvang	Het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door een of meer problemen, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving
Vrouwenopvang	Het tijdelijk bieden van onderdak en begeleiding aan vrouwen die, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten in verband met problemen van relationele aard of geweld

Toelichting
Het gegeven of er voldoende plaatsen in de opvang zijn, kan worden vastgesteld met behulp van het gegeven of er vanwege plaatstekorten al dan niet moet worden uitgeweken naar opvanginstellingen buiten de regio.

B. Activiteiten gemeente en/of de regio waartoe de gemeente behoort, om vrouwenopvang te bevorderen en om huiselijk geweld te voorkomen en tegen te gaan.

	gemeente	regio
Beschikbaar stellen van opvangvoorzieningen		
Ketensamenwerking		
Casusoverleg		
Er wordt gewerkt met casemanagers		
Steunpunt huiselijk geweld		
Er vindt voorlichting plaats ter preventie van huiselijk geweld		
Andere activiteiten, namelijk		

Prestatieveld 8

Activiteiten gemeente en/of de regio waartoe de gemeente behoort, om de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) te bevorderen en om dak- en thuisloosheid tegen te gaan

	gemeente	regio
Vroegsignalering en preventie		
Meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis		
Opsporen van kwetsbare personen		
Contact leggen en contact houden met opgespoorde personen en ze toeleiden naar zorg / hulpverlening		
Bij terugval / uitval mensen weer opnieuw opsporen		
Een OGGZ-platform / overleg met de betrokken partijen onder regie van de gemeente		
Afspraken met organisaties over de uitvoering van de OGGZ (bevorderen van de ketensamenwerking)		
Bureau schuldhulpverlening		
Meldpunt overlast		
Informatieloket voor dak- en thuislozen		
Afspraken met woningbouwcorporaties over huisuitzettingen		
Individuele trajectplannen voor dak- en thuislozen		

Definities	
Openbare geestelijke gezondheidszorg	Het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg, het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen, het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg.

Toelichting
Bij vroegsignalering en preventie kan worden gedacht aan het voorkomen van huisuitzetting of van schulden, het voorkomen van verkommering of verloedering.

Prestatieveld 9

A. Ondersteuning en / of faciliteiten in de gemeente en/of de regio waartoe de gemeente behoort, voor de maatschappelijke zorg voor verslaafden en voor de beperking van de overlast door verslaving.

	gemeente	regio
Opvanglocatie		
Activering		
Vangnet bemoeizorg		
Toeleiding naar zorg		
Time-out voorziening		
Anders, namelijk		

Definities	
Maatschappelijke zorg voor verslaafden	Zorg voor verslaafden (met uitzondering van alle individuele geneeskundige verslavingszorg, zie Wmo artikel 1, lid 1f) gericht op opvang en ondersteuning van verslaafden.

Toelichting	
Bij 'opvanglocatie' kan worden gedacht aan huiskamerprojecten, soepbus, dagopvang, nachtopvang, avondopvang, enz.	
Bij 'activering' kan worden gedacht aan dagbesteding, reïntegratie, enz.	
Het gaat bij deze vraag om de ondersteuning van maatschappelijke opvang, uitdrukkelijk niet om medische/therapeutische behandeling van verslaving.	
Met ondersteuning/faciliteiten worden hier zaken bedoeld die feitelijk beschikbaar zijn voor de doelgroep. Het gaat niet om de manier waarop deze beschikbaar zijn.	

B. Welke activiteiten biedt de gemeente en/of de regio waartoe de gemeente behoort, op het terrein van verslavingsbeleid?

	gemeente	regio
Universele verslavingspreventie		
Selectieve verslavingspreventie		
Gebruiksruimte		

Definities	
Universele verslavingspreventie	Projecten of strategieën die gericht zijn op een hele school of gemeenschap met als oogmerk het gebruik van alcohol en drugs te voorkomen of uit te stellen.
Selectieve verslavingspreventie	Projecten voor specifieke groepen die een relatief hoog risico lopen om verslavingsgerelateerde problemen te ontwikkelen.
Gebruiksruimte	Een voorziening waar een verslaafde op een rustige en veilige manier zijn zelf meegebrachte drugs kan gebruiken. De gebruiksruimte kan deel uitmaken van een geïntegreerde zorgvoorziening.

Bijlage B

Toelichting op de vragenlijst

In de Regeling maatschappelijke ondersteuning is een opsomming van de prestatiegegevens opgenomen (te vinden op www.overheid.nl) die gemeenten kunnen gebruiken bij het verzamelen van de gegevens. Gemeenten moeten jaarlijks over deze gegevens publiceren voor hun burgers. Daarnaast moeten gemeenten deze gegevens jaarlijks aan het ministerie van VWS of aan een centrale onderzoeksinstantie sturen, zodat er een rapport kan worden gemaakt waarin gemeenten met elkaar worden vergeleken.

Op grond van artikel 9 lid 1b van de Wmo dienen de gemeenten bepaalde prestatiegegevens over de maatschappelijke ondersteuning in het voorgaande kalenderjaar te registreren en te publiceren. Deze gegevens zijn vastgelegd in de Regeling maatschappelijke ondersteuning.

Daarnaast moeten gemeenten jaarlijks de tevredenheid meten over de uitvoering van de Wmo onder de vragers van maatschappelijke ondersteuning (artikel 9 lid 1a van de Wmo).

De gemeenten dienen de gegevens over prestaties en tevredenheid jaarlijks vóór 1 juli op grond van artikel 9 lid 2 van de Wmo aan de Minister van VWS of aan een door hem aan te wijzen centrale onderzoeksinstantie te sturen.

Op grond van artikel 9 lid 3 van de Wmo verzamelt en analyseert deze onderzoeksinstantie zowel de prestatiegegevens als de gegevens over tevredenheid. Vervolgens presenteert deze onderzoeksinstantie de gegevens in een jaarlijkse rapportage waarin de gemeenten met elkaar worden vergeleken. Het doel hiervan is om burgers en maatschappelijke organisaties in staat te stellen om op eenvoudige wijze de gegevens over hun gemeente op het terrein van de maatschappelijke ondersteuning te beoordelen en deze te vergelijken met de gegevens over andere gemeenten.

Gemeenten dienen over de verplichte prestatiegegevens jaarlijks vóór 1 juli (met ingang van 2008) een publicatie ten behoeve van de burgers op te stellen. Daarnaast moeten de gegevens jaarlijks vóór 1 juli worden gezonden aan het ministerie van VWS of aan een centrale onderzoeksinstantie. De gemeenten ontvangen hierover in 2007 nader bericht.

Artikel 9 van de Wmo regelt niet alleen dat gemeenten bepaalde prestaties zichtbaar moeten maken. Artikel 9 lid 1a van de Wmo regelt ook dat het college van burgemeester en wethouders jaarlijks publiceert:

De uitkomsten van onderzoek naar de tevredenheid van vragers van maatschappelijke ondersteuning over de uitvoering van de wet, die verkregen zijn volgens een methode die na overleg met representatieve organisaties op het gebied van maatschappelijke ondersteuning tot stand is gekomen.

Om de gemeenten te helpen bij deze taak hebben VNG en VWS een model opgesteld om tevredenheid over de Wmo in kaart te brengen. Het bestaat uit:

- een korte inleiding over horizontale verantwoording en de uitgangspunten waar het onderzoek op gebaseerd is;

- drie vragenlijsten (een voor de Wmo-raad, een voor mensen die gebruik maken van een Wmo-dienst of product en een voor mensen waarvan de aanvraag van een Wmo-dienst of product is afgewezen);
- een stappenplan voor de opzet en de uitvoering van het onderzoek. Hier is onder andere aandacht voor de steekproef, doelgroepen en de wijze waarop het onderzoek afgenomen kan worden;
- praktische tips en suggesties voor de uitvoering en brieven om het onderzoek aan te kondigen.

Het Model Klanttevredenheid is te vinden in de gereedschapskist op www.invoeringwmo.nl.

Naast de verplichtingen die voortvloeien uit artikel 9 van de Wmo, worden ook andere onderzoeksgegevens verzameld.

In opdracht van VWS en de VNG is een benchmark Wmo ontwikkeld (zie www.wmobenchmark.nl). Deelname van gemeenten aan deze benchmark is vrijwillig. De benchmark bouwt voort op deze handreiking over prestatiegegevens en op de handreiking over het meten van tevredenheid. De benchmark Wmo biedt een verdieping ten opzichte van de vergelijking van verplichte prestatiegegevens omdat meer gegevens van gemeenten worden vergeleken. De benchmark Wmo bestaat uit:

- een basisbenchmark, die de gehele breedte van de Wmo beslaat;
- verdiepende modules, waarmee het mogelijk is om de eigen gemeente met andere gemeenten op specifieke terreinen te vergelijken.

Ook verzamelen gemeenten en instellingen met diverse monitoren gegevens, onder andere over de Wmo. Deze onderzoeksgegevens leveren relevante informatie op maar zijn voor de Wmo niet wettelijk verplicht.

Naast de gegevens per prestatieveld wordt gevraagd naar hoe de gemeente werkt aan de kwaliteit van de in het kader van de Wmo geleverde producten en diensten en in hoeverre de gemeente onderstaande of andere methoden gebruikt om de ingezetenen actief te betrekken bij de totstandkoming van het Wmo-beleid?

Door het hanteren van servicenormen met betrekking tot het aanvraagproces (bijvoorbeeld doorlooptijden)	
Door in de contracten of overeenkomsten met aanbieders kwaliteitseisen op te nemen	
Door de door de aanbieders geleverde kwaliteit te monitoren	
Door de aanbieders te verplichten periodiek klanttevredenheid te meten	
Anders, namelijk	

Definities	
Servicenormen	Extern (aan de klant) gecommuniceerde normen waarbinnen aanvragen afgehandeld moeten zijn. Extern gecommuniceerd betekent in dit geval gepubliceerd op de website en/of in folders van de gemeente of de desbetreffende uitvoerende instelling.
Kwaliteitseisen	Eisen waaraan te leveren producten of diensten moeten voldoen, zoals bijvoorbeeld opgenomen in het bestek.
Monitoren van	In het handboek AO (Administratieve Organisatie, beschrijving

geleverde kwaliteit	van procedures) is opgenomen hoe (wie, wat, wanneer) de kwaliteit van geleverde producten en diensten gemonitord wordt.
Verplichte periodieke klanttevredenheidsmeting	In contracten of subsidievoorwaarden is aangegeven dat opdrachtnemers of subsidieontvangers verplicht zijn om periodiek de tevredenheid van de klanten te meten over de ontvangen maatschappelijke ondersteuning.

Toelichting
Bij antwoordcategorie "Anders, namelijk ...": Geef aan op welke andere (dan de reeds genoemde) wijze(n) de gemeente kwaliteit van in het kader van de Wmo geleverde producten en diensten bevordert. Bij deze vraag wordt niet bedoeld op tevredenheidsonderzoek door de gemeente of (inwoners)bijeenkomsten in het kader van burger- of cliëntenparticipatie, dit onderwerp komt bij andere vragen aan de orde.
Uit de vraagstelling blijkt de verantwoordelijkheid van de gemeente zowel voor de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning die de gemeente zelf levert, als voor de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning die in opdracht van de gemeente door de desbetreffende uitvoerende instelling wordt geleverd.

De doelgroep van prestatievel 8 betreft personen die in aanmerking komen voor OGGZ (kwetsbare personen en risicogroepen, o.a. zorgmijders).
De doelgroep van prestatievel 9 bestaat uit verslaafden.
Bij het betrekken van de ingezetenen moet sprake zijn van direct contact met de doelgroep (of vertegenwoordigers daarvan). Daarom vallen tevredenheidsonderzoeken, enquêtes, beleids- en evaluatieonderzoeken of beleidsadviescommissies hier niet onder.
Richtlijn voor het gebruik van de antwoordcategorieën: 'Vaak' is 4 maal per jaar of meer; 'Geregeld' is 2 tot 3 maal per jaar, 'Nauwelijks' is 1 of minder keren per jaar (maar niet nooit), 'Niet' is nooit.

	Vaak	Geregeld	Nauwelijks	Niet
Overleg met Wmo-raad, Wmo-platform				
Overleg met raden en platforms op deelterreinen van de Wmo (bv participatieraad, (ex-) cliëntenraad)				
Overleg met wijkplatforms, wijkraden, buurtraden, dorpsraden				
Consultering van panels				
Contact met betrokkenen via buurtbeheerders				
Contact met betrokkenen via vrijwilligersorganisaties				

Themagerichte bijeenkomsten				
Anders, namelijk				

Toelichting
Richtlijn voor het gebruik van de categorieën: 'Vaak' is 4 maal per jaar of meer; 'Geregeld' is 2 tot 3 maal per jaar, 'Nauwelijks' is 1 of minder keren per jaar (maar niet nooit), 'Niet' is nooit.